

bus; unde est, quod nullus tam brevi spatio nascatur, ut Gal. testatur in supra citato lib. de se- prim, par. qui vix unum natum vidit spatio 184 dierum.

Dimidio ergo anni nasci debet vitalis ac legitimus fetus, cuius rei rationem omnium, quas sciām, pulcherrimam, & a nullo animadverlam ex cogitavit Reverendiss. ac Excellentiss. D. meus Cynthus Clemens, de quo supra in practic. ejus consilio, & est huiusmodi: Partus, hic ex Hipp. alias

dictum est, veluti quadam crisi est; crisi autem in morbis vel sit per Lunarem motum, vel per Solarem; per Lunarem motum sit crisi in acutis morbis, quia eorum motus celeritate adsequunt Lunam motum; per motum vero solarem, cronicis morbis.

S V M M A R I V M

1. *Natura constituit homini, ut ceteris quibusque animalibus, certum tempus nascendi, congrua tamen latitudine donatum.*

2. *In septimo mensi homo nascitur vitalis.*

3. *Qui in septimo nasci posse hominem negat, imperita notatur.*

4. *Septimbris pro ratione natus est.*

5. *Seprimesbris vitalis est, & legitimus ex Iurisperitorum autoritate, & ex Medicorum, num. seq. contrarium. Enam. 7. & 8.*

6. *Quod imbecillum sit, ut semper valeat, à Naturae esse non potest.*

7. *Not tamens, quod quanto minori spatio nascitur septimestris, eo minus vitalis in lucem prodibit, ita ut hic natus 18 die omnium septimestriū imperfectissimus habendum sit. Favet Alber. Magn. 9. de Anim. trist. 1. cap. 4. Andr. Laur. Anat. lib. 8.*

8. *ques. 30. & ratio est, quia quanto minorem moram in utero fecit, eo minorem perfectionem adeptus est; & iuxta hanc rationem multo magis perfectus est & octimestris, quam septimestris, ut deinceps ostendam, licet utrumque non omnino esse perfectum, in sequentibus demonstraturus sim, tamen perfectiores, & magis vitales sint partu edito ante septimum.*

9. *Qui quamquam vitalis non est, tamen quoad membrorum absolitionem perfectus est; unde pars falsum id, quod ex Arift. assert. Mascard. de Probat. concil. 1176. num. 18. Tom. 3. numerum, quod neque organizatus, neque dearticulatus existat, & quod vix in septimo mense. Ego vero numquam Arift. in eam fatuositatem lapsum putaverim, neque illum talia dicentes unquam offendii, neque, si difixi, illi fidem habendam decernerem, longe alter sentiente Hipp. in lib. de Nat. Puer. & alibi, qui malecum triginta diebus, foeminam duobus supra quadraginta dearticulatis astleveravit. Immo septem dierum spatio loco eodem hominum perfecti affirmabit, & ex Iurisperitis Pedem. decr. 59. num. 4. Partum 14 die à conceptione formari autum, sed Paul. in l. suum horedem. ff. de Acquir. hered. num. 2. ad quadraginta dies eam formatio nem retardari vult.*

10. *Vnde ergo illud affirmaverit Mascard. ego non video: nam etiam velutum suam assertione de totali membrorum perfectione intelligere, adhuc non res non est: nam in quarto mensi quasi semper, sed plurimum in tertio fetus eam perfectionem acquirit. Immo, cum forma non possit introduci nisi in subiectum dispositum, & aptum ad ipsam recipiendam, quod perfectionem totalem dicit;*

11. *Seprimesbris in plurimum non vivit. & cur, num. 60.*

12. *Septimesbris preventi generationem perficiunt.*

13. *Cubilis individuo perfecte nascitur à Natura datum.*

14. *Natura agit proper suum.*

15. *Fins dicit omnis actions perfectionem.*

16. *Vbi reperiatur finis, ibi & perfectio, & vice versa.*

17. *Homo ex natura intentione non debet prævenire generationem perfectam.*

18. *Parus fit ex aliomenti defectu. & num. 21*

19. *Aliumenti defectus fortior quando naturaliter eveniat.*

20. *Seprimesbris inadeficiens & debilis. & num. 33.*

21. *Vita eademque feminæ, & septimestris & nonnihil generat.*

22. *Quod à Natura non est, à morbo est.*

23. *Celeritas nascendi futuri monstrat fortioriem.*

24. *Masculini celerius nascatur quam feminæ.*

25. *Conceptiones, & partiones eodem tempore judicantur, quo & morbi, & sanitates contingunt.*

26. *Mores partus comparatae mortis critica.*

27. *Ad perfecte judicandum non satis est dies critica.*

28. *Cries absque humorum concoctione imperfecte sunt & male.*

29. *Crysim præcipue efficit humorum concoctio.*

30. *Humorū concoctioni respondet fetus absolute perfectio.*

31. *Vt perfecta humorum concoctio se habet ad absolumentum fetus perfectum, sic semiconcoctio ad illius perfectionem initiatam, non ad solutam.*

32. *In mortibus facilis ante humorum concoctionem, non operaria Natura per se, sed à morbo stimulata.*

33. *Natura non intendit hominem in septimo mense in lucem mittere. & num. 63.*

34. *Natura non reputans omnia virita, declarat ea num. 38.*

35. *Seprimesbris vivere, quomodo per accidentem fit.*

36. *Natura per partularia non regulatur, sed solus per universalia.*

37. *Natura certa regula assignari potest corrum, que per accidens eveniunt.*

38. *Natura certa regula assignari potest corrum, que per accidens eveniunt.*

De Partu legitimo, &c. Vitali

- 40 Ante septimum nullus vivit. Et cur nunc seq.
 42 Averrois, & dictio opinio de seminum differentiis.
 confutatio numeris seqq.
 46 Nemo dum quod non habet.
 47 Ea, que insunt Naturae, insunt per se, & non per
 accidentem.
 48 Idem vir cum eadem muliere aliquando septimes tres,
 aliquando nonimis tres generat.
 49 Proprietas, que tritico celatum aut tardius ma-
 transire facta, non in tritico solam est, sed in solo,
 quod tritico recipit.
 50 Proprietas generandi magis septimes quam non-
 imis. Et huiusmodi, non tam ex parte feminis,
 quam uero est ponenda.
 51 Proprietates, que a Naturae sunt, non sunt divisi-
 biles.
 52 Partus quando natura dicitur factus.
 53 Fetus quando ad exitum iuratur.
 54 In septimo quando nascatur fetus.
 55 Fetus cur in septimo moxeat.
 56 Motus in septimo excitat, cur a Naturae esse non
 possit ad eum finem, ut fetus nascatur. & nunc, qd.
 58 Fetus in septimo jam anchor est, & majori indiges-
 dimento, quam in utero habeat.
 61 Quia ratione ex preternaturali causa & violenta
 fetus nascitur in septimo.
 62 Septimes trix fit ex fortitudine virtutis, dicit ibid.
 64 Non omnes septimo mensa nati illegitimi existimantur,
 ne insunt propter fontes inspirationis.
 65 Septimes trix omnis illud peculiare habet, ut in nascen-
 do aliqua ex parte in absoluatis apparat.
 66 Septimes trix quia debitis, non solleculi ut ceteri nascen-
 tes, plorare nec sternuntur, nec feces aut urinam
 redire, nec simile aliquo virtutis signum
 praebere.

De Partu Septimestri.

Q V A E S T I O I I I .

A Bunde fatis, ut mihi videtur, in hujus tituli principio probavimus, Naturam constitutio & homini, & quibuscumque ceteris animalibus certum sui ortus terminum, qui tamen tam in homine, quam in ceteris animalibus congruum, & rationabile latitudinem habet, neque ad praescriptas horas, aut momenta, sed neque ad dies, aut hebdomadas determinetur, cum tanta esset individuorum multitudo, & consequenter temperamento in illis variatio. At cum fancivissent omnes docti viri, terminum hunc esse indeterminatum ac incertum, admirerunt inter legitima nascendi tempora etiam **2** septimestre spatium, in quo primum nasci hominem vitalem docuerunt; nos tamen priorem conclusio nem non omnino modam habere veritatem jam demonstravimus, & terminum illum ad nonum & decimum retrinximus, & ex incerto certum fecimus, nunc autem consequenter demonstratur, septimestrem peculiariter non ex natura instituto nasci.

Tamet hic non solum ab omnibus pro legitimo, & vitali habeatur, sed primus omnium & universalis preceptor *Hipp.* in lib. de Carnib. in f. cos. 3 qui septimo mente nati posse hominem negant, vel mirantur, impunitae notare videatur; quin & repudia percussit, si etiam & nullis, ut abunde supra demonstravimus. Nullum ergo animal, & mullo 15 minus homo prævenit in nascendo generationem perfectam, & si præveniat, prater natura intentio- 16 nem illud evenire dicendum, ut de septemtribus evenit.

lib. de Nat. Puer. non modo vitalim hunc partum pronunciavit, sed pro ratione natum esse dixit; ita ut ea verba, *pro ratione*, non aliud importare Secundo, cum partus non nisi ex defectu alienanti fiat, ut explicat *Hipp.* in libro de *Nat. Puer.* *vers. fin.* & aliquando hic defectus naturaliter D.

eveniat, eo quod ad debitam magnitudinem jam fetus perductus sit, aliquando vero non naturaliter, eo quod mater vel ob morbos, vel ob aliam quamcumque causam sanguine depauperata sit, aut illum fetum subministrare prohibetur; proculdubio, quod tunc naturaliter evenire dicendum, cum fetus & absolutus, & vegetus, & vividus in lucem progrederit, si vero contra eveniat, à Natura non fuisse intentum defecatum, absurdum est, ut septimestris fetus & inabsolutus, & debilis, & minime vividus nascitur, cum ut plurimum intereat ex ijs, quae ex Hipp. & Arift. adduxi, ergo in septimestri partu defectum hinc nutrienti non naturaliter evenire, & consequenter illum non à Natura, sed à vi, ab accidenti, à morbo in lucem mitti, concludendum.

20 Tertio, una eademque feminina, quæ multis partiat, omnes pene nonimmetres aut decimmetres partit, raro autem unum aut alterum septimestrem, 21 cum vero partus, ut dixi, ex alimenti defectu fiat, nulla assignari potest ratio, cur hic defectus tam celeriter nunc evenierit, ut in septimo succederit, alias autem ad nonum aut decimum usque retardaverit, quod enim in hac ipsa feminina defectus iste adeo præcox à Natura non fuerit, patet, quia ut plurimum per duos aut tres menses supra quam nunc evenient, retardavit alias, si ergo à Natura 22 non est, à morbo est, nam oportaret, si à Natura fuisse, ut semper tam celeriter in una eademque muliere evenieret, & si semel septimestre ea de causa generavit, semper, aut saltem ut plurimum debuisset septimestris generare; at cum ut plurimum nonimmetres & decimmetres pepererit, manifestum inde fit, defectum illum alimenti tam celeriter evenientem, ab accidenti fuisse, & consequenter à morbo.

23 Quarto, celeritas nascendi non solum monstrat 24 secundum calidorem, sed etiam fortiorum, & perfectiorum, ut probat Augen. lib. 1. de part. hum. non enim aliud ob causam mas celerius ut plurimum nascitur quam feminina, nisi quia mas & calidior, & fortior, & perfectior est feminina, ut alias dixi; si ergo naturalis est terminus nascendi in homine septimus mensis, ut nonus & decimus sunt, proculdubio quod quilibet septimestris tanto erit quilibet nonimmetris aut decimmetris fortior, & calidior, & perfectior, quanto præalii ortum acceleravit, septimestris ergo inter homines deberent esse Hercules alteri, aut Achilles; sed an hoc ita sit, credo, quod quilibet homo videat; ego certe nullum ea temeritate donari puto, qui contra quotidiam experientiam tale quid affirmare audeat. nam & ipsi contraria sententia assertores, & acerimi defensores id non audiunt firmare, sed potius contrarium, inter quos Augen. lib. 2. de part. hum. cap. 4. hoc ipsum concedit, ejusque rationem invertigare conatur, nimurum cur sit, quod, septimestri naturaliter nascente, de raro tamen vivat, concluditque, non ob aliud id evenire, nisi quia & imbecillior sit, neque decenti copulentia dotatus, neque integre formatus, cum tamen potius ex his arguere debuisset, eum non esse naturaliter natum, sed prævenisse tempus perfectæ generationis, & ante Natura intentionem ab accidenti in lucem fuisse expulsum.

Sunt præterea, qui septenarius numero adeo additi sunt, ut ex ejus columnmodo vi, ac energia totum septimestrum vivere ariolentur. Sed pothabili-

ta pro nunc hac numerorum activitate, & illa iis, qui eam admittunt ad libitum concepta, tamen ex ipsorum decretis sic differamus. Conceptio²⁵, abortiones, & partiones eodem tempore jadicantur, que & morbi, & sanitates, & mortes cunctis mortalibus contingunt. Hipp. in lib. de sept. part. & lib. 1. prænotio, tex. 1. in f. unde est, quod ipse motus partus comparetur motui critico. Gentil. 26 in lib. quæst. & tract. Medic. quest. 40. constat au- 27 tem, quod in morbis ad perfecte judicandum ita ut naturam sponte operari contingat, non satis est ipsa solum dies critica, sed requiratur, ut humores concordi, & ad naturalem equilibritatem sint redacti, omni morbifica caufa seorsim relegata, ut contra illam insurgens Natura possit pro arbitrio illam ab ægro corpore expellere, & ipsum ad sanitatem, quam intendebat, reducere. Ita Lalam. ubi supra cap. 28 absque hac ergo humorum concoctione eventives crises proflui imperfecte, minus tuta, & male omnino lunt, ita tentant. Hipp. 2. epidem. sect. 1. & 2. Pioner. & docet abunde Gal. in lib. de crish. præfertum vero lib. 3. cap. 3. & seq. class. 4. & alibi sape. quinimmo humorum ipsa concoctio præcipue crisim efficit, ut firma doctrinam Fracastorii in lib. de dieb. crit. cap. 6. At in partu quid illud est, quod humorum concoctioni 30 respondat, nisi ipsius fetus perfecta & absoluta constitutio, & conformatio, que non solum ad esse, sed ad bene esse sit necessaria? sicut & in morbis non sanitas solum à crisi perfecta & bona habetur, sed sanitas tuta, & undequaque salva. At quemadmodum perfecta humorum concoctio se habet ad absolutum fetus perfectionem, sic & semiconcoctio, vel concoctionis initium se habet ad non absolutum, aut solummodo initiatum fetus perfectionem; & quemadmodum non bene, nec perfecte movere natura, sed diminute & male, cum humores adhuc semiconcocti existunt. Hipp. 2. Epid. ubi supra, licet in die critica moveat; sed magis perfecte ac plene, melius ac tutius concoctis existentibus horribus, licet in alia die, quam in critica moveat, vel saltem non in die primæ note, sic & non alias in fetu etiam in septimo moveat, tamen, quia neque absolutus, neque omnimoda, & à Natura requieta fortitudine dotatur fetus, non perfecte sed diminute, hoc est, non cum debita securitate moveat, sed melius ac tutius in nono vel decimo, fetu jam ad debitum ac totalem perfectionem deducto. Ex quibus elicimus primo, quod nullus operatur septenarius numerus in hoc casu, sed solo fetus perfectio aut imperfectio, licet sciam, & in nono & decimo terminis, utpote nascendi naturalibus, hunc septenarium numerum Hippocratem, & cum eo ceteros omnes effinxisse, numeris, prout libuit, & magis ad rem suam faciebat, inter combinatis ac divisis.

Elicimus secundo, quod quemadmodum in mortibus factis ante humorum perfectam concoctionem etiam in die critica patratis, non ipsa natura per se libere agens, sed & morbus cooperatur, qui naturam citius, quam debeat ad movendum extimulat, sic & in partibus, qui ante perfectam fetus absolutionem eveniunt (quam absolutionem non ante nonum vel decimalum advenire jam probavi) semper morboscam causam irrefuisse, & Naturam non nisi coactam fetus in lucem emisisse. Et se- 32 vero septimestri perfectionem non absolutam, docet Hipp. in libro de Nas. Puer, cum septimum men-

42 cens, quod quemadmodum in genere tritici aliud est, quod quatuor mensibus, aliud quod serius, aliud quod maturius femen proferat, sic & inter humana feminina aliud esse firmat, quod septimestres, alte-

rum, quod octimestres, tertium, quod nonimmetres aut decimmetres fetus proceret.

Nam praterquam quod hoc ipsum à natura esse oporteret, & non esse à Natura demonstrant supra adductæ rationes, hanc physicam quamdam commendationem esse, apparere potest ex sequentibus.

Primo etenim non declaratur, cur hæc proprietas magis infit feminino humano, quam belluino, neque ullam eius rei affligere postulat illi saltem apparentem rationem. Secundo querere possumus ab illis, num hæc proprietas in humano feminino, sit occulte vel manifesta; si sit manifesta, jam patet, ex 44 temperamentorum differenti illam originem duxisse; & hac ratione necessaria quilibet eodem temperamento contans tales fetus deberet procreare, ut si, exempli gratia, dicas ex calido & sicco temperamento eam proprietatem in feminis confusare, ut septimestres præter naturæ intentionem nascatur, & tamen aliquando vivat, cum sati- 45 nūm illud sit, Natura repugnante omnia irrita. num potest aliquid animal contra Natura legem ac dispositionem vivere?

Respondeo, quod si universalem Naturam respicias, penes quam fuit originaria illa dispositio, ut hoc animal non, illud quinto, aliud sexto mente nascatur, hoc non nisi per accidens est: nam hæc universalis Natura in pluribus regulatur, ea vero, 35 quæ in particularibus eveniunt extra ordinem ab ea determinatum, per accidens eveniunt, licet ergo septimestris ob id vitalis non sit, tamen per accidens aliquando vivit; quando vero dicitur, Natura 36 repugnante omnia irrita, hoc de Natura prout in particularibus subiectatur, intelligitur, non aut universali causa est, nam quoad particularem Naturam septimestris fetus pertinet, si fortia principia, ac vegetum calorem fortius fuerit, tunc licet quod universalis Natura legem vivere non deberet, quia ab ejus dispositione defecit, tamen sù ipsa peculiaris natura adjuvante possibile est, ut vivat, quod tamen, ut dixi, respectu universalis per accidens est.

Sed instabis iterum, dicens: Nulla certa regula dari potest eorum, quæ per accidens eveniunt, at 39 contra de termino septimestri in nascendo datur certa regula, quia ante hunc terminum nullus est vitalis, contra vero in hoc termino, quod quidem clarissime ostendit, septimestrem non per accidens, sed ex sua natura esse vitalem.

Respondeo eam regulam non esse omnino veram, nam & aliquando etiam in sexto, immo & in quinto mense natu viriles fuerunt, si dochis viris fidem habere volumus, ut probat Augen. in libro de part. humano, sed verum est, magis de raro vivere natos ante septimum, quam in septimo & octavo, quia non ante hos terminos per os nutriuntur possunt; at nullus, vitalis nati potest, qui per os non possit enutriri. Gal. 15. de usu par. cap. 7. In septimo vero quia jam per os nutriti potest, si, ut dixi, fortia principia fetus sit fortius, ac vegetum calorem, licet ceteris conditionibus ad vitam certam traducendam necessariis deficiatur, potest aliquando vivere, quamquam plurimum ex prædictarum conditionum defecta est.

Sed remanet adhuc confundanda Averrois, Fracastorii, Valleriolæ, Bonaventuræ, Roderici à Castro, eti aliorum ea sententia est, quæ inter humana feminina quasdam differentias somniavit, di-

maturescit, constat in occidentales regiones delatum sexaginta dierum spatio maturum exticisse; ergo proprietas illa non est ex parte seminis, sed ex parte soli semen recipientis, sic & non aliter humano feminini evenire necesse est: nam sicuti triticum ob majorem aut minorem soli ubertatem ac pinguedinem, aut culturam, celerius aut tardius maturescit, ita & humanum semen pro uteri, non quem illabitur, majorem aut minorem secunditatem, & dispositionem ad generationem serius, aut citius fecundum perficere debetur, ita ut illa proprietas magis suifuerit ponenda ex parte iteri, quam secundum, vel saltum ex parte utriusque, & sic non magis ex parte viri, quam mulieris. quod si ita res haberet, à natura ea proprietas esse non potest, cum proprietates, quae à natura dependent, non sint divisibles, nam qua ratione Naturae cam proprietatem duobus individuis indidit non uno eodemque utero, immo non uno eodemque loco aut tempore natis, immo temperamento, & atate, ac toto calo inter se dissidentibus, ut unum ejus proprietatem medietatem, aliud alteram habuerit, quibus medietatibus simili junctis ea proprietas infurgat, ut magis septimestres, quam nonimfestes, aut magis octimestres, quam decimfestes generare valeant?

Haec igitur valere jam sinamus, & alias rationes discutiamus, que factum in septimo naturaliter nasci ostendere possent. Nam partus tunc naturaliter, & ex Naturae instinctu fieri dici debet, cum ab ipsa natura ad exitum irritatus fetus; patet autem, quod tunc fetus ad exitum à nature stimulatur, cum jam adeo auctus est, ut majori nutrimento, & majori loco & liberaliori, tunc potius simplici respiratione indigat: hoc autem in ipso septimo evenire non solum docet Hippocratis in lib. de Nat. Puer. & Avic. 21. tertii tract. 1. cap. 2. Petrus Apponenus, quem adducit Trag. in l. si unquam, C. de Revco. donat. Glo. suscep. lib. num. 210. ver. Nec tamen præmitam; sed & ipsa experientia manifestissime ostendit, cum videamus in septimo foetus plerumque validos motus, ut exitum ab utero querat, excitare, & ad id assequendum totis nervis contendere, si ergo tunc nascatur suo fine, & à Naturae sibi propposito potitur, & idcirco non nisi ex Naturae instinctu factum in septimo nasci afferendum.

Ego (lacet tantorum virorum, & Hippocratis præcipue communis præceptoris reverentia, non solum à dico me prohibeat, sed penitus determinat) tamen veritatem cuiusvis hominum auctoritatibus præferens, libere meam sententiam recitare non desistam.

Dico ergo, quod fetus neque eo fine, neque ea intentione in septimo moveretur, ut in lucem tunc temporis progrediat, sed quia jam se ipsum auctiorem & validiorem experitur; si etenim tales motus eo fine à natura excitarentur, multa inde absurdia consequi necessarium esset; nam primo Naturae semper, aut saltum ex plurimum suo fine fructaretur, cum plerumque irritus sit motus ille, nam plerumque fetus non, aut decimo nascitur.

Secundo, si est Naturae finis, in homo factum ad exitum stimulat; ergo nono, aut decimo illum nasci, præter natura intentionem est; atque hoc multo magis firmare potest id, quod ajunt, ex eo motu fetus toto octavo mense in utero agrotare, ob morbum ergo exitum tanto tempore

ad nonum nimis usque, aut decimum retardat; si igitur à morbo retardatur, cum nascitur præter Naturæ intentionem tam sero nascitur.

Tertio, si ob id, quod fetus in septimo jam auctor est, & majori indiget alimento, exitum quærit, multo magis hoc efficere deberet sequentibus temporibus, cum multo major sit; at in octavo dicunt illam agrotare, sed quid si decimo hic nasci debeat, cur in nono ingentes illos moros non excitat, & si excitat, & tamen tunc non nascitur, cur non agrotat iterum toto decimo? immo nascitur decimo, & maxime omnium vitalis est.

Denique septimestres ceteris essent multo magis vitales & fortes; nam illi ab utero excent fani 59 & a nullo morbo exagitati, ceteri autem non ante, quam in utero per quadraginta dies agrotaverint. Scio vero multis doctos viros non de omnibus intelligi velle, quod agrotent, sed de aliquibus tantum. corum tamen dicta veluti circa rem à veritate alienam, & ab imaginatione solummodo dependentiam habentem, versantia, mille ambigibus implicata comperies, & inter se ipsa non parum discrepantia.

Cum ergo motus ille non eo fine à Naturae in septimo exciterit, ut tunc fetus nascatur, non minister est: si vitalis plurimum non sit in lucem tunc veniens, quia subesse necesse est aliquam vim præternatalem, quæ illum ab utero detrudat; & sic non ob aliud aliqui nascuntur in septimo, nisi ob proprium, aut matris morbum, vel quia validiores motus, quam par sit, excitantes, aliquando ligamenta, quibus utero annexantur, per vim disrumpunt, & ante tempus nascuntur. Neque fortasse aliter evenit is, qui tam valide mouentur ob id, quod ceteris validiores existant, quam eveniret is, qui supra vires exercerentur; ex hoc enim præstissime in morbum labentur. sic etiam nonnulli ex his ex valida agitatione in morbum aliquando labuntur, a quo stimulat ab utero immaturi excent.

Ait hinc patet, quomodo salvari possit dictum Alex. Probl. lib. 2. problem. 48. & Avicennæ 21. 3. tract. 2. cap. 1. quorum auctoritatibus sequitur Mercurius in septimo citato lib. della Commare, lib. 1. cap. 7. quod septimestris fiat ex fortitudine virtutis, & velocitate, ac virtute creatricis & formatrix, ex quorum sententiis concludere licet, non 62 solum septimestrem esse vitalem, sed etiam fortis complexionis, ut probat Lemnius de oculi, Natur. mirac. lib. 4. cap. 22. Dico enim, quod aliqui ex iis, qui in septimo nascuntur, non ex matris, aut proprio aliquo morbo, sed quia, ut dixi, validiores motus excitantes ligamenta per vim disruperunt, ceteris quidem fortiores erant, & principia validiora fortit; sed quia quoad tempus, quo debebant in utero perfici, deficiunt, nec tantum alimenti, quantum illis ad conveniens robur acquirendum satis erat, haerentur: idcirco non vitales ut plurimum sunt; tamen aliqui corum ob innatam ipsorum fortitudinem aliquando vim illam sustinere possunt, & defectum alimenti supplere, & vivere, licet plures eorum nunquam adeo vividi, ut nonimfestes, & decimfestes sint; perpacui autem existant, qui viventes ad naturale, & sibi a suis primordiis communicatum robur redeuntes, non minus quam alii hominum fortes, ac vegeti confundentur, & ad ultimam senectutem profere deveniant.

Ex his ergo satis mihi sit demonstrasse, hominæ in septimo mense ex instituto & ordine Naturæ non nasci,

- nasci, sed à morbo, ac præternaturali quadam vi in lucem expelli. quia tamen negari non potest, aliquando septimestre vivere, exinde concludendum minime est, omnes septimo mensis natos illegitimos esse, si vivant, ne uni propter alterum injuria fiat; atque ea de re, si aliqua conjectura certa haberi posset, qua assequeremur, quoniam vere 64 septimo mense natus sit aliquis, opera pretium effet adducere. Itaque, ut ex superioribus, & auctoritate Arist. jam patet, omnes septimestres illud peculiare habent, ut in nascendo aliqua in parte non absoluvi appareat: nam vel capitulus commisuris hiantibus ac hiulcis nascuntur, vel aurum metatis oculos, aut nimis patentibus, vel hærentibus inter se manum pedumq; digitis, podice etiam vel nimis amplio & adaptato, vel nullo modo refracto, ossibus etiam inter se disjunctis, vel adeo tenellis, ut nulla debitis duritis dentur, sed nerveam potius habere substantiam videantur, ita ut cranium interdum non minus ac si membranaceum effet, placi facilius in nonnullis sit animadversum; & alii notis hisce similibus insigni semper & ubiqui nascuntur, quod eorum imperfectionem præmonstrat. Sic etiam & quia ob jam passim vim debiles sunt effecti, nascentes non ut ceteri faciliunt, plorare solent, nec sternetur, nec facies aut trinas reddere, nec simile quicquam efficeri quod vividae ac forte naturam ostendere possit, viventes autem aut vita brevi fruuntur, neque omnes percurrent aetates, sed juvenes aut etiam adolescentes commoniuntur, aut eas aetates quam brevissimas peragunt, ita ut quam citissime consenserant, qui etiam, licet ad quinquefimum aut sexagesimum annum perveniant, tamen valetudinari, & morbis maxime obnoxian vitam transfigunt, corpore insper fun plurimum pusillo, tenui, gracili, & externis injuryis mirum in modum expostru. vulgo etiam proverbio jactare solent, cum hominem intellectu captum significare volunt, eum non habere menses omnes, nam tales ut plurimum foliis visuntur, & non integrum rationis usum esse adepti, qui ergo focus vel nascuntur, vel vivunt, (dummodo nullum ex his signis habeant, nam fatis est, si nonnulla apparent) pro septimestribus, mea sententia, non habendi, neque pro legitimis acceptandi. Et hac quidem locum ac veritatem habere ut plurimum, & secundum plurimum dico; nam alias ex septimestribus vii sunt aliqui in viro evasisti, & fortes, & ab solitus, non quod corpus solum, sed etiam quod animum, hi vero tantum robur in sua generationis radice fortiti fuerunt, ut tantum per vias perpacui aliorum hominum fortiantur; unde inter Naturæ monstra tales septimestres consumerunt; sed & hos in nascendo, aliqui ex prænominiatis signis, sese non iusto tempore nasci, palam fecerunt, licet dehinc naturali robore prævalente, omnem morbificum statum facile superaverint. Ad Lemnum vero alias in his questiobibus respondunt est, itaque aliud hic non addo; nonnullæ denique remanebant dubitationes eluende, ac quedam problemata enodata de septimestri foetu, quæ quia etiam seq. questiones aptari possunt, ne hæc longius, quam par sit protrahantur, in sequenti discussentur.

S V M M A R I V M.

- 1 Ostimistris nullus vitalis ex Hippocratis sententia.
- 2 Ostimistris habet tanquam mortuum.

- 3 Ostimistris ultra octo dies vivere non potest.
- 4 Ostimistris est abortivus, contrarium dicit.
- 5 Ostimistris ex sui Naturæ est magis vitalis, quam sepius.
- 6 Ad totalem factus perfectionem requiritur saltem spatium novem mensum.
- 7 Quanto magis à nono distat partus, tanto imperfector.
- 8 Ostimistris est perfectior septimestri.
- 10 Primaratio, cur ostimistris non sit vitalis, ex aitorum opinione. confutatur num. 16.
- 11 Factus in octavo necessario laborat.
- 12 Praegnantes octavo male habent.
- 13 Secunda ratio, confutatur num. 20.
- 14 Tertia ratio duo esse humani partus tempora. confutatur num. 25.
- 15 Cur solus septimus & nonnus sint naturale spatium nascendi.
- 16 Agrotar: est quid de directo contra Naturam.
- 18 Ostimistris quomodo non vitalis.
- 19 Quod ex accidenti est, potest esse, & non esse.
- 21 Factus in septimo non movetur ex Naturæ intentione ad exitum.
- 22 Factus in septimo cur moveatur.
- 23 Non est necesse factum toto quadragenario vires reaferi sumere.
- 24 Attilis factus in principio non validissimos edunt motus, & tamen non nascuntur.
- 26 Non potest septimus factus major in perfectionem praefare ob id, quod septimus est.
- 27 Nullus numerus habere potest sufficientiam aliquam.
- 28 Res non sunt proper numerum, sed numerus proper res.
- 29 Ostimistris ob defectum septenarii numeri non esse vitalis, est falsum.
- 30 Tam septimestris, quam ostimistris imperfectus.
- 31 Septimestris faciuntur vivi, quam ostimistris. & cur, num. seq. & num. 38.
- 33 Ostimistris ceteris imperfectiores.
- 34 Factus quanto recentior, eo facilius à morbifica causa ledi potest.
- 35 Plures abortus contingunt factus recentiore existente.
- 36 Quando agrotus dierum termino preterito factus validiores existent.
- 27 Tam septimestris, quam ostimistris à morbifica causa in lucem expelluntur.
- 39 Nonimfestes cum abortiuntur nunquam vivunt.
- 40 Ante septimum cur non vivat factus. & num. seq.
- 42 Tamum refutare potest septimestris, quia debilior leviori causa, quantum ostimistris, quia fortior causa factus.
- 43 Debole à levii causa movetur, forte autem etiam à forti non moveretur.
- 44 Id attendat debet, quod à Naturæ est, non quod ex accidenti.
- 45 Septimestres, & ostimistris vel simul rejiciendi, vel utrique simul acceptandi.

De octimestri Partu.

Quæstio IV.

N on minor, sed fortasse multo major contenitio est circa octimestrum partum, quam fuerit circa septimestrum; sed ut septimestrum oppugnamus, vix unum aut alterum coadjutorem habuimus, ut vero ostimistris tantisper favemus, non defluit fortis illi quidem ac acerrimi propagatores, cum quibus ja pro illo contra ceteros dimicari paramus.

Pro parte tamen aduersa primum comparet Hipp. cuius aspectu animo conseruantur omnes contrarie partis fautores: hic enim in lib. de Carnib. circa f. & lib. de oclim. par. in princip. vitam omnino oclimestri partui denegavit; ita ut incassum penitus insudaverit Bonaventura in lib. de oclim. par. ut illum invitum in contrarium sententiam aliceret. Porro tanti praecceptorum autoritatem omnes secuti videntur. *Aristot. 7. de hist. Animal. cap. 4. Plin. Nat. hist. lib. 7. cap. 5. Avic. 21. 3. tract. 2. cap. 1. & ex Iurisperitis Bart. Bald. Alciat. Trag. Soccin. sen. ceterique omnes, quorum omnium tam lucefornitorum, quam Philosphorum, ac Medicorum, aliorumque magnorum hominum autoritates plenissime cumulant Bonaventura, ubi sup. lib. 1. & 2. *& in predicti operis comp. cap. 1. & seq.**

Sed non solum pro non vitali pronuntiariunt ipsi 2 Iureconsulti oclimestrem fœtum, sed eum haberi voluerunt tanquam mortuum. *ius Alciat. in l. qui mortui. f. de verb. signif. Afflct. decif. Neapol. 226. num. 4. & ibi addentes num. 1. in princip. Trag. in l. si unquam. C. de revoc. don. Glo. suscep. lib. sub. num. 205. Soccin. Iun. conf. 35. Clar. lib. 3. sen. 5. Testamentum. num. 3. vers. sed quid si iste. Busus quest. 220. per totam. Bus. conf. 6.3. num. 18. volum. 1.*

Quin etiam *Addentes ad Afflct. ubi sup. in verb. vivere. & Mafcaud. concl. 1146. num. 8. volum. 3. 3 oclimestrem ultra octo dies vivere non posse fir- 4 marunt, tandemque eo res devenit, ut non dubi- taverit Trag. ubi proxime. num. cod. & pluribus seq. oclimestrem inter abortivo fœtus consumerare, aliquorum autoritatē fortasse fœcetus, apud Gell. Noct. Attic. lib. 3. cap. 16. inf. cum quibus etiam concordat ex nostris *Lalamas. in 2. Gal. de diebus decre. contra quos tamen sunt Augen. de part. hum. lib. 2. cap. 16. & Andri. Laur. Anatom. lib. 8. quest. 29. & 30. si tamen veritatis studium praecitorum reverentiam superare debeat, profecto re natura optime perpenfa, affirmandum mihi vide- tur cum Card. contrad. Med. lib. 1. contrad. 8. 5 tral. 3. in fin. oclimestrem ex sua natura esse magis vitali & primo & accidenti contingat, ut difficilis vivat ille, quam hic.**

Nec temere & absque ratione hæc prolati fuisse, quisquis sit, fateatur, antequam nostra assertio veritatem ex sequentibus eliciat. nam cum ex iis, quæ & nos supra adduximus, & *Lalamans. tuis supra cit. comm. protulit, abunde demonstra- 6 tum sit, non minus spatum, quam novem mensum requiri ad totalem fœtus humani perfectio- 7 nem, sequitur inde, quod tanto magis fœtus ab eo spatio distabit, tanto minori perfectione dotatus erit, quanto vero minus majori. Sed sic est, quod septimestris magis ab eo spatio distat, minus vero oclimestris, ergo magis à naturali perfectione distat septimestris, quod si verum est perfectionem esse magis vitali, omni proculdubio oclim- 8 mestris est magis vitalis septimestri. Est vero per- 9 fectio non solum ex majori temporis diuturnitate, qua in utero morantur notum est, sed etiam patet ad sensum, siquidem oclimestris & magis robur habet, & solidiora membra, & magis formata, & calorem etiam vegetiore, quippe qui à superflua, ac primigenia illa humiditate eo minus obruatur, quo magis à suo principio elongatur, cum illam, indies grandior factus, deperdat; qua ta- men ratione fiat, ut septimestris facilius, & fre-*

quentius vivat, quam oclimestris, deinceps mon- strabo.

Sed perpendamus jam obsecro rationes, ob quas voluerit Hipp. & cum eo ceteri omnes, oclimestrum absolute vivere non posse, ita ut illum cum vita repugniantia quandam habere demonstraverint, quibus adductis eis pro viribus satisfacere nobis licet, ac deinceps propriam sententiam non nisi rationibus firmissimis illis quidem fultam in medium afficeret.

Tres igitur in universum rationes assignantur hu- jus fatalis periculi, & mortis inevitabilis oclim- 10 estri fœtus, & prima quidem, de qua Hipp. in prin- lib. de oclim. par. ea est, quia cum fœtus in octavo mense affigunt, & agrotet, si huic afflictione suc- cedat etiam labor qui in partu subitur, puer absque dubio ex necessitate perit. laborat autem fœtus ne- 11 cessario in 8 mensibus duplice de causa, quarum una est, quam in sequenti ratione adducemus, altera, quia matres octavo mense multum fatigantur, ac 12 male habent, ut experientia constat; ex matris ergo afflictione etiam ipse fœtus agrotet, & tunc de- bilis existens ab utero exiens faciliter communitor.

Secunda ratio ex Hipp. mente ab aliis adducta 13 est, que sequitur, & affectur à Trag. in sepius citata l. si unquam glo. ead. num. eadem. vers. nec tamen pre- termitam. & dicit esse Avic. & Aponen. Ut est, de qua etiam Bus. in cit. conf. 64. num. 18. lib. 1. & habet ita: Fœtus, inquietus, qui jam ad septimum mensum pervenit, ex utero egressum affectat, tum quia majori alimento indiger, tum etiam quoniam aerem ad respirationem liberiores expofit, quam obrem moveri incipit, & exitum querere; quod si nascatur, bene quidem se res habet, & vivit, fin minus, à precedenti labore desfatigatus & debilis effectus, necesse est illum agrotare per quadraginta dies, ut Hipp. placet, si vero antequam vires reassu- mat, adhuc agrotans exitum ab utero sibi paret, à subsequenti, quem in partu subit, labore magis ma- gisque eneruatus, omnino incassum venit in lucem, non multo post interiturns.

Tertia ratio, de qua Avic. loco cit. 21. tertii, & 14 ali, hac est. Duo tantum sunt humani partus tem- pora, septimus nimirum, & nonus, seu decimus mensis, qui ergo extra hac tempora nascitur, præter Naturæ intentionem nascitur; non mirum ergo si vitalis non est; cur vero solus septimus & nonus 15 sunt naturale nascendi spatium ipsi homini, est, quia, (inquit Bonaventura in lib. de oclim. par. in comp. c. 14. & firmat multo ante illum Alex. problem. lib. 2. prob- lem. 48.) spatium septimestre secundum Naturam est, tum ratione nobilitatis forma ac temperamen- ti, tum ratione ipsius perfectionis fœtus. Nonime- 16 stre vero & decimetre secundum Naturam sunt ratione magnitudinis & perfectionis; oclimestre vero ab utriusque perfectione deficit. Qui ergo partus editur in octavo, vel edi debebat in septimo, & præ debilitate non potuit, & sic retardavit exitum, & tunc eadem debilitate affectus nascitur, & in nascendo ex eadem causa multo magis labo- rat, quam par est, atque ea ratione facile interit, vel debebat edi in nono, aut decimo, & à causa morifica stimulatus foras protruditur, & sic vitalis non est, neque esse potest, quia ante tempus nascitur. Omittam autem data opera nonnullas alias ejus rei rationes, atque una cum his etiam Astrologicas, cum eas potius ab Auctorum imaginatione, quam a re ipsa originem habere putem.

Sed

Sed antequam his, quæ adduximus satisfaciamus, quid nos de ea re sentiamus, absque magna verborum circumvolutione dicamus. Oclimestris fœtus non minus ac septimestris (sua natura non est vitalis, quia ante debitum tempus nascitur) facta vero comparatione inter septimestrem & oclimestrem, & rei natura considerata, oclimestris magis vitalis est septimestri, ex accidenti vero fit, ut deinceps vide- 16 bus, ut magis sit vitalis septimestris oclimestri. In hac ergo questione illud querendum est, uter ex rei natura magis vitalis sit. Nunc ad rationes in contrarium adductas respondeo: ad primam, quod quicquid sit de ea, quod dicitur, fortum in octavo mense necessario agrotare (hoc enim licet com- mentitum credam, tamē dictere pro nunc non liber) scio hoc a natura non esse, sed ab accidenti- 17 se, agrotare enim est quid de directo contra Na- 18 turæ intentionem. *Aver. 4. de Gen. Anim. cap. 4. quantum ergo est ex parte hujus rationis, oclimestris non ex defectu Naturæ, sed ex accidenti non effet vitalis, atque hoc modo plures oclimestri vivere deberent; nam id, quod ex accidenti est, potest esse & non esse; si ergo ex accidenti non vitalis est, & ex natura sua vitalis, plurimum vivere deberet.*

20 Secunda ratione respondeo, quod si verum est, fœtum in septimo mense egestum ab utero tentare, & id non ob aliud evenire dicendum est, quam quia majori nutrimenti, quam in utero habeat, & liberiori aere ad respirationem eget, licet in utero non respire, & multi Anatomici docent, profecto hac retardatio exitus ad nonum usque aut decimum, præter Naturæ intentionem evenire; qui etiam plurimi eorum, qui tamdiu exitum retardant, omnino suffocantur, vel fame necarentur: nam si in septimo, tanto indigent alimento, quantum in utero non habent, hæc egestas in octavo, immo in dies & horas augebitur, & si in septimo alimentum jam erat diminutum, in octavo & nono omnino evanescit, & si toto hoc tempore in utero commorabitur, fame omnimode conficietur. sic etiam, si viæ affectante septimo liberiores aerem ad respirationem requirunt, in octavo haec necessitate augecentur, viæ eo absoluente suffocabuntur. Deinde si ex his caussis, septimo puer exitum ab utero querunt, multo magis ea ipsa causa in octavo urgebit, & si quis eorum septimo non moveatur, octavo omnino ob id ipsum, & majori cum impetu moveri debet. Non ergo ex his caussis ad exitum 21 moveri fœtus in septimo, neque ut tunc temporis nascatur, sed quia tunc, ut alias dixi, se ipsum robustiore & vividiore experitur, quam fuerit in praecedentibus temporibus. Reprobata ergo haec hujus secundæ rationis parte, quod nimirum in se- 22 ptimo fœtus ob id moveatur, quod majori nutrimenti, & liberiori aere indiget, corrunt etiam simili altera ejusdem rationis pars necesse est, siquidem nullum labore in illis motibus, nisi modum excedant, fœtus impedit, moveatur enim tunc validius quam ante, nam & ante movebatur, quia validior, ut dixi, se ipso est; neque enim in septimo folium moveri fœtus, sed qualibet etiam mensis, usquequo in lucem exeat, ut testatur Lomb. lib. 3. er. popul. cap. 2. non est ergo necessarium, ut sequenti quadragenario vires realiutat, nam neque debilis ex iis motibus efficitur, non igitur duos labores sustinebit is, qui in octavo nascetur, sed illum folium, qui in partu subitur; cum autem oclimestris ratione

temporis, & majoris membrorum roboris, pef- 23 &tor in septimestri, ex rei natura deberet, quantum est ex hujus rationis parte, facilius vivere, quam septimestris.

Sed ponamus, fœtum in septimo labore mul- tum perpeti in motu illo, quo tentat ab utero exire, & ipsum deinceps ob id toto octavo agrotare; accedit etiam matris afflictio in ipso octavo, ex qua etiam magis magisque fœtus imbecillior evadat, tunc necessarium erit, si nascatur in nono, huma- neficio interire, nam quomodo non interire, si tot laboribus, tot afflictionibus, tot morbis succedit deinceps labor & afflictio ipsius partus? Sed eto, fœtus in septimo ex Naturæ instinctu sele ad exti- tum moveat ex caussis super enumeratis, eto, deinceps agrotare ex labore frustra perpresso, tamen unde, obsecro, tam exquisita necessitas dependet, ut toto 23 sequenti quadragenario vires realiutare debeat? an non altero robustior esse potest, & multo cele- rius ab exstanti labore sele recolligere? ergo poterit aliquis fœtus in octavo nasci vitalis, & ratio hæc non universalis erit & omnibus communis.

Sed, & hoc ipsum concedatur, ex necessitate quilibet per quadraginta dies agrotare ob predi- cendum labore: & tunc pone mihi fœtum, qui 182 die sele ad exitum moveat, & plurimum col- luctetur, ut exeat, hinc laboret hic, & quiescat, seu agrotet, ut dicunt, tota sequenti quadragenario, post quod tempus nascatur; profecto hic in octavo nascetur, & tamen quantum ad praesignatam rationem vitalis erit; nam si 182 diebus 40 addas, efficiens dies 222, qui mensis erunt solares septem & dies duodecim, Lunares vero mensis septem & dies quindecim, plus minus.

Sed quod hæc virium reassumptio, ut pleraque ab illi adducta, commentitum quid sit, & ratio 24 hæc illud attestari potest, multis fœtus in principio noni mensis validissimos edere motus, ita ut matribus dolores afferant, quæ putantes partus tempus instare, sele obfetricibus committunt, tamen irritus evadit illi labor, quia tempus partus adhuc non infinitus, quod à Naturæ eius ortui est destinatum, & hoc labore non obstante, paucis diebus transactis, si ipsi denique validi ac maxime viriles in lucem veniunt, absque hoc quod toto quadragenario ex perpresso labore in noni principio vires reassumant. Eius rei testimonium habet apud Aristot. 7. de hist. Anim. cap. 4. dicentem, Parturire interdum mulieres videant, cum tamen tempus non sit, quod & quotidiana experientia firmat, & ipsi mulierculis notum est.

Plurimum insuper me adpelo angit septimestris spati circumscriptio, & qualis ea constitui debet in hoc casu: nam si, exempli gratia, prostremo fe- 25 ptimi di, vel etiam hora fœtus exitum tentet, & tantisper octavi mensis portiunculam attingat, dicant obsecro, qui septimo adeo faveat, & octavum adeo odio habent, num hic viðurus sit, nec ne? nam labor, quem subiit septimi mensis fuit, & ab eo incepit motus, sic & in fine octavi si exitum querat, & retardetur usque ad nonum initiatum, num quia motus ab octavo originem habuit, vitalis hic non erit? sed hæc iam valere sinamus.

Ad postremam rationem dicamus, illam non probaré id, quod supponit probatum, nimirum duo 25 esse tantum humani partus tempora; nam quod de septimo dicitur, si cam præminentiam & perfectio- nem habet, quam prædicant, non solum, utalias dixi,

dixi, quilibet in septimo in lucem veniens maxime vitalis esset, sed ceteris perfectior ac magis vitalis, cum tamen conferre, multos, immo omnes ut plurimum interire, & non esse ea perfectione munitos, que ad vitam traducendam requiritur. Deficiente ergo species perfectione, septenarius numerus nihil operari potest, ut latius supra ostendi; neque enim septimus, ob id, quod septimus est, in numero potest maiorem perfectionem totum præbere, neque quoad vires, neque quoad membrorum absolucionem; immo hoc multo magis efficit octavus ratione temporis, cum per eum lieuter fecuti majorem mortuam in utero trahere, & majori alimenti copiose ipsius manire, quod etiam si velis septimum, ut septimus mensis est, aliquam perfectionem fecuti subministrare, jam octimeltris, & tam habet, & quam etiam ab octavo ratione distante temporis, ut dixi, recipere potest, at si octimeltris imperfectus est, ut experientia ipsa latius superque declarat, multo magis debet dici imperfectus septimeltris, neque enim fieri potest, ut si quam perfectionem septimeltris sit adeptus, illa octimeltri admittantur. Sed quænam est ita perfectio, quam a septenario hoc numero acquirit fetus? nam cum in numero dierum, qui septem menses compleant, millies septenarius numerus reperiatur; ipsum quicquam neque quoad vires, neque quoad corporis perfectionem nisi temporis ratione operatum esse vides, at cur hic idem numerus septenarius, qui in sex mensibus plusquam quater vigiles multiplicatur, & in octo mensibus plus quam trigiges, aut quadragesies magis suam efficientiam ostendit in septimo mense, quam in aliis. ego quippe & fetus perfectionem majorem, quam in præteritis diebus, & dentire, & pubescere, & hujusmodi non eum numeri septenarii ratione, sed potius, ut dixi, ratione distante temporis fieri crediderim, quod experientia ipsa veritatem habere demonstrat, cum non semper in omnibus ratione tempore contingat, sed plurimum & anticipent & retardent: neque unquam imaginari potest, qua ratione numerus aliquis efficientiam aliquam in hilce rebus habere possit, cum sit quid a posteriori, nec res sint propter numerum, sed numerus propter restarem ego præceptorum meorum sententia, si ita jubeat, acquiescam, & ingenii mei hebetudinem potius deplorabo, licet sciam maximos viros, & inter ceteros Celsus sue Med. lib. 3. cap. 4. hanc numerorum efficientiam non admittimus, & ex recentioribus Laurentianis lib. 8. ques. 10. indignum Philosopho existimatis, vim aliquam in agendo numeris tribueris. Non ergo ob defectum septenarii numeri octimeltris vitalis non est, sed quia non eo alimento munitus est, sicut nec septimeltris, (qui etiam imperfectior est) quod sibi ad vitam est necessarium. Itaque dicendum ex his videtur, quod tam septimeltris, quam octimeltris imperfecti quidem sunt, & difficiliter vitales, & licet facilius vivat septimeltris ob rationem, de qua infra, utrumque minime ex sua natura vitali existente, tamen non ob id octimeltris haber cum vita eam repugnantiam, quia habere voluerunt scriptores omnes, quos plenissime cumulat Bonavent. lib. 1. & 2. de Oclm. par. ubi & octimeltrum vivere aliquando posse sentiunt, & pluribus fortasse, quam oportuerit, defendunt, faveunte maxime sua sententia, quam ex professo etiam tuerunt Cardan. in lib. de sept. & octim. par. Augen. Epist.

lib. 5. Epist. 2. & lib. 2. de part. humano cap. 16. & alibi.

Sed tempus jam videtur, ut patefaciamus, qua 32 ex cœla facilius vivat septimeltris, quam octimeltris, cum tamen ille imperfectior sit; ita enim quotidiana experientia communis, & non solum Medicis ac Philosophis omnes, sed & ipse aniculae confirmant, nam superviventibus ex milie septimeltris decem, vix quinque ex milie octimeltribus vita compotes sunt, quinimum etiam vivant aliquando, sed de raro octimeltris, tamen ceteris partibus imbecilliores, & minus vividos esse ipse etiam Bonaventura eorum accerrimus defensor constiuit in con. p. magis sui operis cap. 33. cuius rei rationem ex ipsius rei natura decrerpit subsequenter tem puto.

Dubium non est, quod quanto tenerior ac recentior fetus est, eo magis à morbifica causa ladi potest, quia, ut Hipp. 1. de morb. mul. dicebat, cum admodum sunt exigui fetus, invalidi existunt: & 35 idcirco plures abortus contingent teneriore fetus existente, quam firmiore ac provectione; unde fit, quod plures abortus contingent primis septem diebus, quos effluxiones vocat Hipp. in lib. de prim. par. & Arist. 7. de hist. Anni. cap. 3. quam in sequentibus quadraginta diebus, & plures etiam in praedictis quadraginta diebus, quam in subsequentibus, eodem Hippocr. teste, loco citato, ver. fin. & Arist. ibid. in fin. & ratio eadem, quam ipse attulit, affectus ab Hippocr. dicente, qui quadraginta diebus tempore transfacto fetus validiores existunt, quod Gal. firmabat Aphor. comm. 4. Aphor. 1. 36 extra ord. class.

Cum igitur jam supra demonstraverim, tam septimeltris quam octimeltrum forum à prætermaturo ac morbifica causa ex utero expelli, & ante destinatum tempus in lucem nasci, idcirco utrique ut plurimum communiorunt, si qui tam, ut plures repeti, viribus pollent, ac ita valent, ut morbifica causa refire possint, & labore, quem in nascendo subeunt, superare, cum jam talem perfectionem adepti sint in utero, qualis ad membrorum aliquippe firmitudinem, ac quasi justam mensuram requiritur, cum & evidenter in majorem molem sublati sint, & jam carne munita ac coepera, & cum jam per os nutriti possint, quod ante illud tempus non poterant, licet eam firmitudinem non habeant, qua ad certam vitam traducendam, & ad bene vivendum quoad corporis valetudinem est necessaria, immorbidificam caußam, & laborem in nascendo perpetratum, & externi aeris injurias exuperantes, maxima ac diligenter cura tractati, ut Arist. firmabat, possibile est aliquando: 38 ut vivant. At septimeltris facilis vivit, quia, cum tenerior ac debilior sit, à minori cœla præternaturali ac morbifica lesu facilius ab utero foras expellitur, & minore cum labore, ob corporis exiguitatem, ita ut minus cum morbo colluctans, minus etiam ab eo affectus in lucem prodeat. Octimeltris autem, quia firmior ac fortior, non nisi à magno morbo, & à magna vi manumittitur, ut Mercator. dicebat lib. 2. de morb. mul. cap. 1. unde arguit causam lalentem non debilem. Avic. loco sepius citato, argumento est, in parte octimeltri non solum periclitari fecutum, sed etiam ipsam matrem. Arist. lib. 7. de hist. Animal. cap. 4. Ab. Magn. 9. de Anni. tract. 1.c.4. & notat etiam Nanci. in Analogia lib. 7. par. 4. prob. de pars. leg. par. 3. ergo Octimeltris non

non nisi à morbo plurimum exagitatus, ac debilis ex lucta cum eo perpetrata jam redditus in lucem protruditur, itaque mirum videri non debet, si septimeltri difficultius vivat, quin etiam & illud ipsum 39 Nonimeltribus aliquando evenit, cum enim tales abortiuntur, nunquam, aut raro vivunt, ob id ipsum, quod de octimeltribus firmavi, nimur, quod diutius cum morbo luctantur, & inde debiliores reduntur, & causa morbidicam ac validam contra ipsos pugnasse, certum est.

40 Sed dices, cur ante septimum, cum à parva & debili causa fetus ledatur, & facile ei cedat, tamen nunquam vivit? Respondeo, illud non solum ob sui omnimodam imperfectionem, & corporis infirmitatem evenire, sed etiam qua ante septimum nullus per os ob sui insufflationem nutritur, quod si per os nutriti posset, & forte principium aliquis fetus fortius esset, etiam ante septimum, licet multo difficultius, vivere illum aliquando posse crediderim, ut de septimeltribus & octimeltribus evenit; & hac de re historias quibulam à Medicis fide dignis enarratis non omnem fidem adimere debere nos existimaverim.

41 Alia insuper affligni potest ejus rei ratio, & est hujusmodi: Tam septimeltris, quam octimeltris interdum ob id nascuntur, quod validè se in utero commoventes, ligamenta quibus utero alligantur, vi disrumpunt, per eamque vim ab utero exunt, non ex Naturæ præscripto, & idcirco uterque minus ceteris vitalis est. & is, qui in septimo moveatur, fortior censendum eo est, qui in octavo moveretur; nam retardatio ejus motus in octimeltri, argumento est, illum debiliori esse septimeltri, hinc est, quod septimeltris facilis vim illam experiat, & ob corporis quoque exiguitatem minus in exultabor, octimeltri difficultius vim illam sustinet utroque multo majorē, & ob sui majorē corpulentiam magis etiam in nascendo laborat, unde etiam multo difficultius, quam septimeltris vivit. At quispiam ad priorem rationem objicit forte fortuna, quod in morbo levi, quo septimeltris affligitur, est etiam minor resistentia ex parte ipsius, quia debilior, quemadmodum major ex parte octimeltris, quia fortior in fortiori morbo, quantum ergo septimeltris, quia exilior, potest resistere exilior morbo, tantum octimeltris quia robustior morbo robustior resistere poterit, & ideo, quantum est ex parte hujus rationis periculum utriusque deberet esse æquale, cum resistentia, & morbi comparative finit æquales, & sic utriusque vel pariter vivere, vel pariter interire debent.

42 Dico, quod debile à levi causa moveretur, forte autem etiam à fortiori non moveretur. Gal. 5. de sanit. mund. cap. 4. claf. 2. quod ibi exemplificat ex statu feuum, de quibus erat Sophocli in Oedip. Tyrann. dicebat: Corpora ventura causa satis pura.

Itaque septimeltris quia debilior facile levī causa cedit, octimeltris quia fortior etiam fortior, nisi cum magna difficultate non cedit, diutinque cum morbo luctatur, & ex ea pugna maximum elicit detrimentum; debilitantur conseruanturque ejus vires penitus ac omnino, sine quibus neque morbi incommoda, neque partus labores, neque externi aeris injurias tolerare potest, ac denique se à morbo recolligere, quia viribus omnino ab illo depopulatis, tandemque omnino succumbentibus, fetus necessario interit. Concludamus itaque, dicen-

tes, quod si id debet attendi, quod à Natura sit non quod ex accidenti, ut jubent ipsa Leges in I. Naturalem. §. Apum. ff. de acquir. ver. dom. & I. Item venient. §. Cum prediximus. ff. de petit. hered. jam septimeltris & octimeltris fetus tanquam non naturaliter, & extra tempus à Natura homini ad 45 nascendum definitum omni rejeiciendi, & nonimeltris & decimeltris solum acceptandi; vel si septimeltris recipi aliqua ex causa debet, octimeltris quoque una saltē impune recipiatur, fvero recipiantur, cum prædicta cautela id fiat, de qua in fine superioris quæstionis egimus.

S V M M A R I V M.

1. Necesse erit, omnia animalia habere tempus nascendi certum, congruam latitudine donatum.
2. Naturalem nascendi terminum animalia aliquando ob morbidicam causam preveniunt.
3. Nonus mensis salubris & vivificans.
4. Necesse erit in uteri gestatione dari quoddam tempus, quo fetus minus dimentum, quam per se, a matre habeat.
5. Non potest nascendi spatium neque in speciebus, neque in individuis eiusdem speciei, uno eodemque dierum numero confinare. & habere hoc locum in omnibus animalibus, num. seq.
7. Latitudo temporis nascendi in homine.
8. Mares frequentius non, fenniae decimo nascuntur.
9. Mares fortiores & calidiores fenniae.
10. Brevisimum nascendi terminum in homine esse nonnam mensem.
11. Septimeltris non solum naturaliter nascuntur, sed vegeti, & perfici, & fortes sunt, confutatio ibid.
12. Nonimeltris aliquando pro septimeltribus accipiuntur, & quomodo.
13. Septimeltris & octimeltris debiles, imperfecti, & plurimum non vitales.
14. Ad finis perfectionem necessarius sit nonus mensis exactus, vel sufficiat affectus.
15. Satis est, ut fetus singulorum mensum partem attingat, confutatio ibid.
16. Temporis quantitas, non qualitas attendenda.
17. Frequentior nascendi terminus in homine non sufficit, an decimus.
18. Nonus à Platone inter legitima nascendi tempora non consumatur, vide ibid.
19. Communis nascendi terminus, decimus mensis.
20. Nasci ante decimum, non est secundum Naturam.
21. Iesus Christus Dominus, ex quoque Mater semper Virgo, decimo nati sunt.
22. Communis nascendi terminus non ita præfixo dierum numero definitur, ut unum terminum alio frequentiori esse, si afferendum.
23. Theorici locus de Herende examinatus.

De Parta Nonimeltri & Decimeltri.

Q V E S T I O V.

Vifienter quidem in superioribus quæstionibus I. demonstratum est, Naturam debuisse culibet Animali constitutre quoddam certum nascendi spatium, quod quadam latitudine ob temperamento inter se distinjam donaretur, neque tamen eam latitudinem tantum potuisse esse, ut qualibet tempore nasci animal posset; nam neque debitam perfectionem, si mylum præveniret, acquirere potuisse.